ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11 — 1; Administracja od 9 — 3

Poznań, dnia 15 stycznia 1935

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20,— zł, półrocznie 10,— zł, kwartalnie 6 50 zł.

Numer pojedyńczy 1,— zł.

NR. 2 Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu** **ROK 14**

SEWERYN SAMULSKI
Prezes Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu
i Prezes Związku Fabrykantów w Poznaniu.

Rok 1934 w przemyśle wielkopolskim.

Oceniając konjunkturę przemysłu wielkopolskiego w ub. roku, stwierdzić należy pewną jej niejednolitość, t. zn. że ożywienie, które dało się zaobserwować w pewnych gałęziach produkcji przemysłowej, z drugiej strony było równoważone przez depresję, jaka była udziałem innych branż.

Najliczniej reprezentowaną i najsilniejszą gałęzią produkcji przemysłowej Wielkopolski jest przemysł spożywczy, który zatrudnia około 1/4 przeciętnego stanu zatrudnienia całego polskiego przemysłu spożywczego. Ma on dla ziem zachodnich wielką doniosłość, a więc też konjunktura niepomyślna, przedewszystkiem będąca wynikiem utrudnień eksportowych, hamujących zbyt np. cukru, masła i bekonów silnie odbiła się na całokształcie życia gospodarczego Wielkopolski. Sytuację tego przemysłu pogorszył jeszcze znacznie spadek cen i dalsze spauperyzowanie ludności.

W dziale przemysłu maszyn rolniczych zastój panował w dalszym ciągu, a popyt ze strony rolnictwa zamarł całkowicie. Natomiast zanotować należy dość silne ożywienie w ruchu inwestycyjnym i to szczególnie w budownictwie mieszkaniowem. Dla przykładu zacytować należy, że w ciągu 11 miesięcy 1934 r. przybyło w samym Poznaniu 4.482 ubikacyj, podczas gdy w tym samym okresie 1932 roku tylko 4.092 ubikacyj mieszkalnych.

W kilku wypadkach, co należy podkreślić jako objaw charakterystyczny przejawiła się tendencja do powiększenia kapitału w przedsiębiorstwach jak niemniej stwierdzić trzeba, że kilka poważniejszych przedsiębiorstw przemysłowych Wielkopolski przestawiło swą produkcję na wytwórczość bardziej opłacalną.

Nieznaczną lecz noszącą cechy trwałości poprawę położenia skonstatować można w następujących branżach: w przemyśle metalowo - maszynowym, garbarskim, papierniczym, gumowym, graficznym, ceglarskim, nawozów sztucznych, konserw owocowych i fornierów. Specjalnie jako dodatni objaw podkreślić należy wzrost popytu ze strony rolnictwa na nawozy sztuczne w szczególności zaś na nawozy fosforowe.

Przemysły: meblarski, cukierniczy, perfumeryjno-kosmetyczny, octowy i wyrobów papierowych miały przebieg konjunktury normalnej — natomiast przemysł konfekcyjny wskutek nieudania się dwu sezonów, a mianowicie wiosennego i jesiennego, narażony został na poważne straty.

Sytuację finansową przemysłu wielkopolskiego w nieznacznym tylko stopniu wzmocniła lekka obniżka ciężarów socjalnych, wprowadzona w ubiegłym roku. Z drugiej strony wejście w życie całokształtu ustawodawstwa finansowo - rolnego odbije się zapewne na całym szeregu branż. To samo możnaby również powiedzieć o ustawodawstwie zmierzającem do oddłużenia samorządów. Stwierdzić bowiem można, że w obu wypadkach oddłużenie w przeważnej mierze dokona się kosztem przemysłu i handlu. Akcja oddłużeniowa na terenie Wielkopolski przedstawia się mniejwięcej w ten sposób, według ankiety, przeprowadzonej przez wojewódzki komitet dla spraw finansowo rolnych, że 2/3 ogólnego zadłużenia rolnictwa wielkopolskiego to zadłużenie prywatne, co jest prawie jednoznaczne z zadłużeniem wobec przemysłu i handlu. Dokładnej cyfry zadłużenia rolniczego określić się nie da, wiadomo jedynie, że ogólne zadłużenie samego tylko rolnictwa ocenia się w Wielkopolsce na półmiljarda złotych.

Mniej niebezpiecznie przedstawia się sprawa zadłużenia miast i powiatów w Wielkopolsce i na Pomorzu. Suma ta bowiem wynosi 33.752 tys. zł. Ale i akcja oddłużeniowa w tym kierunku odbije się na zasobach kapitałowych przemysłu.

Mimo tych wszystkich trudności przemysł wielkopolski spełnia należycie swoje zadanie tak gospodarcze jak i społeczne. Mówiąc o roli społecznej, jaką ten przemysł odgrywa trzeba zanotować, że w Wielkopolsce na wsi bezrobocie jest minimalne, co w dużej mierze właśnie zawdzięczać należy stałemu rozwojowi przemysłu wielkopolskiego. Na przyszłość można mieć nadzieję, że naturalny przyrost ludności wynoszący w województwach zachodnich ca 60 tys. osób rocznie będzie pochłonięty przez przemysł.

Przedkładanie sądowi rejestrowemu bilansu i inwentarza.

Na skutek naszej m. in. inicjatywy sprawa ta była przedmiotem obrad Międzyizbowej Kom. Prawniczej, na której ustalono opinję: iż wedle prawidłowej wykładni postanowień § 65 i nast. rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 1. VII. 1934 r. o rejestrze handlowym (Dz. U. Nr. 59, poz. 511), kupcy rejestrowi obowiązani są przedstawiać Sądowi rejestrowemu inwentarz i bilans jedynie do zaświadczenia. Po zaświadczeniu inwentarz i bilans winien być zwrócony, a w aktach sądowych pozostaje o d p i s bilansu (§ 65 ust. 2 cyt. rozp.).

Temsamem, skoro w Sądzie nie pozostawia się inwentarza, a jedynie o d p i s b i l a n s u, obowiązek powyższy nie nasuwałby poważniejszych objekcyj i sprawę uważać należałoby za wyjaśnioną.

Obecnie wszczyna się akcję w tym kierunku, by Sądy rejestrowe stosowały na terenie całego Państwa jednolitą praktykę, idącą po linji powyższych wykładni.

Podając powyższe do wiadomości P. T. Członków prosimy o wyrażenie opinji i ewentualne zgłoszenie dalszych wniosków.

Plenarne zebranie Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu.

W dniu 28 grudnia r. ub. odbyło się Plenarne Zebranie Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu. Ponieważ zebranie to było ostatniem w bieżącej kadencji, p. prez. Samulski przedstawił obszerne sprawozdanie z działalności Izby za okres blisko 6-cio letni, które zostało przyjęte oklaskami; poczem radcowie Kałamajski i Antoniewicz złożyli podziękowanie za owocną i ofiarną pracę p. prez. Samulskiemu, prezydjum i p. dr. Waschko, przemówienia ich zostały również przyjęte gorącemi oklaskami. Na zakończenie p. prez. Samulski wygłosił

długie przemówienie, w którem podkreślił trudne warunki gospodarcze i finansowe, w których Izba w ubiegłej kadencji musiała pracować. Z kolei p. prezes Samulski podziękował za współpracę pp. wiceprezesom, komisjom i poszczególnym radcom oraz p. dyr. Waschce i personelowi, kończąc przemówienie swoje życzeniem pomyślniejszego Nowego Roku, i stwierdził, że grunt pod ostateczne uregulowanie zadłużenia Izby z tytułu budowy WSH. został przygotowany, dzięki czemu Izba w przyszłej kadencji będzie mogła pracować w warunkach o wiele spokojniejszych, poświęcając całą pracę dla rozwiązywania zagadnień gospodarczych w swoim okręgu.

Powszechne wykłady Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu organizuje pod koniec stycznia lub z początkiem lutego rb. powszechne wykłady dla kół gospodarczych z dziedziny: ustawodawstwa podatkowego, celnego, prawa handlowego, upadłościowego, układowego i egzekucyjnego, prawa o zobowiązaniach oraz karno - sądowej ochrony wierzyciela, — celem dania możności wszystkim zainteresowanym, w szczególności zaś przedsiębiorcom oraz pracownikom przedsiębiorstw zapoznania się w sposób możliwie najbardziej uproszczony ze zmianami ustawodawczemi, jakie w wymienionych wyżej dziedzinach nastąpiły.

Wykłady będą się odbywały w godzinach wieczornych dwa razy tygodniowo po 2 godziny przez mniej-więcej 7 tygodni. Prelegentami będą sędziowie i wyżsi urzędnicy władz skarbowych i celnych.

Bliższe szczegóły zostaną wkrótce podane do publicznej wiadomości.

Skarbowość.

Projekt ustawy o pobieraniu odsetek od zaległości podatkowych w opinji Związku Fabrykantów.

Ministerstwo Skarbu wygotowało projekt ustawy, dotyczący uregulowania poboru odsetek od zaległości w daninach publicznych, który ostatnio był przedmiotem opinjowania na terenie samorządu gospodarczego i zrzeszeń gospodarczych. Sprawa ta nie jest dotychchas jednolicie unormowana jednym aktem prawnym dla wszystkich danin publicznych, lecz opiera się na całym szeregu osobnych przepisów, które regulują ją tylko w zakresie pewnych rodzajów tych danin, np. osobno w zakresie podatków bezpośrednich, i opłat stemplowych, osobno w zakresie podatków bezpośrednich, i opłat stemplowych, osobno w zakresie podatków pośrednich i osobno w zakresie samoistnych danin komunalnych. Konieczność zatem skomasowania tych różnych przepisów w jeden akt prawny dawała się odczuwać oddawna!

Projekt utrzymuje dla wszystkich zaległości w daninach publicznych dotychczasowe odsetki wynoszące 12% w stosunku rocznym, oraz odsteki ulgowe w wysokości 9% w stosunku rocznym o ile chodzi o zaległości odroczone wzgl. rozłożone na raty, z wyjątkiem zaległości odroczonych i rozłożonych na raty w podatkach: gruntowym, spadkowym i od darowizn, przy których stopa ulgowa odsetek wynosić ma 6% w stosunku rocznym. Projekt zawiera przytem korzystną nowość, że z chwilą wydania przez władzę skarbową decyzji o odroczeniu lub rozłożeniu zaległości na raty przysługuje płatnikom prawo do ulgowych odsetek zawsze za cały czas zwłoki, a nie jak dotąd dopiero z chwilą wniesienia podania.

Równocześnie projekt ustawy stwarza dla Ministra Skarbu uprawnienie do udzielania generalnych ulg w odsetkach, w formie umarzania odsetek narosłych lub ogólnego obniżania ich stopy procentowej.

Do powyższego projektu Związek Fabrykantów w Poznaniu wypowiedział następujące postulaty:

O niepobieranie odsetek od dodatku kryzysowego do podatku dochodowego.

Projekt omawianej ustawy komasując z wielką korzyścią wszystkie przepisy, regulujące sprawę odsetek od zaległości w daninach publicznych w jeden akt prawny, wyłącza z pod działania ustawy nadzwyczajny 10-cio procentowy dodatek na akcję interwencyjno - rolniczą. Wynika zatem, że od wymienionych dopieroco dwóch dodatków nie będą pobierane wogóle, tak jak dotychczas, odsetki za zwłokę wzgl. odsetki za odroczenie.

Wnosimy postulat, aby i od dodatku kryzysowego nie liczono odsetek za zwłokę. Art. 4 ustawy z dnia 22 października 1931 r. (Dz. U. Nr. 99, poz. 760), oraz § 14 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 51) przewiduje, iż od dochodów od których pobierany będzie dodatek kryzysowy, nie będzie się pobierało 10% nadzwyczajnego dodatku. Jest więc dodatek kryzysowy podatkiem zastęp-

czym w miejsce dotychczasowego 10% dodatku do podatku dochodowego i dlatego należałoby wnioskować, że także i odsetki za zwłokę nie będą pobierane od dodatku kryzysowego.

———

Tymczasem okólnikiem z dnia 8 września 1932 r. L. D. V. 36870/I/32 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, aby odsetki zwłoki zaliczać również i od dodatku kryzysowego. Mając jednak na uwadze powyższe rozumowanie, że dodatek kryzysowy wszedł w miejsce nadzwyczajnego 10-cio procentowego dodatku do podatku dochodowego, od którego to ostatnio dodatku nie pobiera się odsetek zwłoki, należałoby w projektowanej ustawie zamieścić wyraźne postanowienie, że taksamo jak od 10-cio procentowego nadzwyczajnego dodatku oraz 10-cio procentowego dodatku na interwencję rolnictwa, nie pobiera się również odsetek zwłoki od dodatku kryzysowego.

Obniżenie odsetek.

Projekt przewiduje odsetki od zaległości podatkowych, tak jak dotąd w wysokości 12% rocznie, odsetki ulgowe w razie odroczenia lub rozłożenia na raty w wysokości 9% rocznie, z wyjątkiem ulgowych odsetek w podatkach: gruntowym, spadkowym i od darowizn w których projekt przewiduje, również taksamo jak dotąd, odsetki w wysokości 6% rocznie.

Uważamy, że sytuacja gospodarcza wymaga bezwzględnie znacznego obniżenia powyższych odsetek i to o ile chodzi o odsetki od nieodroczonych i nierozłożonych na raty zaległości podatkowych najwyżej do wysokości 6% w stosunku rocznym, zaś o ile chodzi o rozłożone na raty i odroczone zaległości, do wysokości 4% w stosunku rocznym.

Sam projekt ustawy zrywa też już z pojęciem „kar za zwłokę" i przepisuje, że ilekroć w poszczególnych przepisach podatkowych, jest mowa o karach za zwłokę należy przez nie rozumieć odsetki. Zrywa się więc słusznie z pojęciem kary za zwłokę jako czynnikiem mającym na celu odstraszenie podatnika przed niepłaceniem podatków w terminie i wnika się niejako w ciężką dolę podatnika, tak jak to czynić musi dzisiaj każdy prywatny wierzyciel w stosunku do swego dłużnika. Aparat skarbowy zwłaszcza egzekucyjny pracuje już dzisiaj z taką sprawnością (może nawet zbyt gorliwą), że straszak w postaci wysokich kar za zwłokę jest już dziś zgoła zbyteczny, a utrzymujące się jednak stosunkowo wysokie odsetki od zaległości przeważnie niezawinionych, a wypływających głównie z trudnych warunków gospodarczych, powodują tylko dalsze szkodliwe nawet i dla samego Skarbu Państwa pogarszanie sytuacji gospodarczej podatnika. Źródło podatkowe, o ile nie ma wyschnąć musi być pielęgnowane i ochraniane!

Niskie odsetki od zaległości podatkowych napewno z punktu widzenia efektów ogólnogospodarcz. przyniosą większe korzyści, aniżeli wysokie odsetki. Wzgląd, że odsetki od zaległości podatkowych powinny być tak skalkulowane, aby nie stwarzały wygodnej dla podatników formy kredytu, absolutnie nie wchodzi w rachubę przy dzisiejszej sprawności administracji skarbowej oraz wysokich kosztach egzekucyjnych. Taki kredyt podatnikowi się *sowicie nie opłaci.* Skoro z drugiej strony Skarb Państwa podlegające zwrotowi lub zaliczeniu nadpłaty oprocentowuje tylko w stosunku 4 od sta rocznie, to przestrzegając zasady, że równe obowiązki muszą rodzić równe prawa, niema uzasadnienia przy obecnym stanie większej płynności rynku pieniężnego, utrzymywania odsetek od zaległości podatkowych na dotychczasowym i projektowanym nadal poziomie.

O utrzymanie 14-dniowego ulgowego terminu.

Projekt przewiduje, że od zaległości w daninach publicznych pobiera się odsetki *począwszy od dnia następnego po upływie terminu płatności,* gdy dotychczasowa ustawa, odsetki za zwłokę nakazuje liczyć dopiero, *począwszy od 15 dnia po upływie terminu płatności.*

Uważamy, że zasadę wyrażoną w dotychczasowej ustawie, należy recepować w projekcie nowej ustawy, z tem, że kroki egzekucyjne dopuszczalne byłyby dopiero po ekspiracji wymienionego wyżej 14-to dniowego terminu ulgowego. Obecnie w tym kierunku istnieje nieuzasadniona rozbieżność i niekonsekwencja, albowiem o ile płatnikowi przysługuje z jednej strony prawo uiszczenia w ciągu 14-dniowego ulgowego okresu podatku bez odsetek, to z drugiej strony według interpretacji miarodajnych czynników, wolno w tym okresie ulgowym, choćby następnego dnia po terminie płatności podatku, wszczynać kroki egzekucyjne.

Najdonioślejszemi dla sfer przemysłowo - handlowych są, o ile chodzi o ciężar gatunkowy podatków, zaliczki na podatek obrotowy oraz zaliczka i sam ostateczny wymiar podatku dochodowego. Rozporządzenie wykonawcze do nowej ordynacji podatkowej przesuwając terminy płatności różnych podatków realnych, pozostawiło jednak bez zmiany dla przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe obowiązek opłacania zaliczek miesięcznych do dnia 15 następnego miesiąca, dla pozostałych zaś przedsiębiorstw obowiązek opłacania zaliczek kwartalnych doznał nawet zaostrzenia, albowiem terminy płatności zaliczek przyspieszono o cały miesiąc. Jeżeli chodzi o podatek dochodowy to dla osób fizycznych opodatkowanych według Działu I ustawy również skrócono terminy płatności, a mianowicie przedpłaty w wysokości połowy kwoty, jaka przypada od zeznanego dochodu o 2 miesiące (z 1-go maja na 1 marca) a podatku ostatecznie wymierzonego o 1½ miesiąca (z 1-go listopada na 15-go września).

Praktykowane w ciągu szeregu lat ściąganie podatku obrotowego i dochodowego w dawniejszych terminach przy uwzględnieniu nadto 14-to dniowego okresu ulgowego, spowodowało też odpowiednie przystosowanie terminów płatności w stosunkach podatników z ich odbiorcami i dłużnikami. Obecna zmiana tej praktyki, i to w momencie bądź co bądź bardzo krytycznym gospodarczo, będzie niewątpliwie dotkliwie odczuta przez ogół płatników w przemyśle i handlu. Dla kupca i przemysłowca nie jest bowiem rzeczą obojętną czy naprzykład zaliczkę na podatek przemysłowy będzie musiał zapłacić w połowie miesiąca, czy też jak to ma miejsce dotąd, bez odsetek do dnia 29 odnośnego miesiąca. Podatnikowi zawsze lżej będzie zapłacić przy końcu mie-

siąca, gdyż późniejszy termin, uwzględniając wpływy gotówkowe z tranzakcyj kredytowych, powszechny brak środków obrotowych oraz oporne wpływanie należności w stosunkach przemysłowo - handlowych, daje zawsze większe gwarancje zebrania w tym czasie odpowiedniej kwoty na uiszczenie zaliczki. Dobrych i punktualnych płatników należy cenić, i stąd powstaje konieczność przyznania w projektowanej ustawie wszystkim podatkom i daninom tak jak dotąd, 14-to dniowego terminu ulgowego, wolnego od odsetek za zwłokę z rozszerzeniem tego przywileju w tym kierunku, że w okresie tym niedopuszczalne byłoby również podjęcie kroków egzekucyjnych.

O zmianę zasady obliczania odsetek.

Projekt ustawy podtrzymuje dotychczasową zasadę, że przy obliczaniu odsetek i odsetek ulgowych miesiąc zaczęty liczy się ze cały. — Zdaniem wnikliwych znawców podatkowych niewinny ten napozór przepis, stwarza jednak poważne i niekorzystne konsekwencje gospodarcze, i stąd w swoim czasie już zrodził się pomysł, aby odsetki obliczać za dni zwłoki, a nie jak dotąd miesiącami, licząc przytem miesiące rozpoczęte jako całe.

Przeciwko dotychczasowemu systemowi wysuwa się to, że godzi on przedewszystkiem w interesy Skarbu Państwa, albowiem podatnik, o ile popadł w kilkodniową zwłokę, wiedząc, że musi zapłacić odsetki za cały miesiąc nie spieszy się z uiszczeniem podatku i odwleka z płaceniem, zużywając przy obecnym notorycznym braku środków obrotowych pieniądze przeznaczone na podatek, na cele obrotowe przedsiębiorstwa, czy też inne niezbędne wydatki. — Bieg interesów sprawia, że często znowu na końcu miesiąca nie można zebrać dostatecznych środków na uiszczenie podatku i płatnik wpada w drugi miesiąc zaległości. Znowu, ponieważ miesiąc zaczęty liczy się pod względem odsetek za cały, nie opłaca się podatnikowi spieszyć z uiszczeniem podatku. Zwleka więc z miesiąca na miesiąc i w ten sposób narastają zaległości podatkowe, które ostrzem swem zwracają się przedewszystkiem przeciw Skarbowi Państwa. W końcu organ egzekucyjny ściąga odrazu większą sumę zaległego podatku, niszczy się tą drogą często egzystencję płatnika, a Skarb Państwa traci niejednokrotnie poważne sumy nieściągalnych podatków.

Niedomagania powyższe ustają zdaniem zwolenników koncepcji obliczenia odsetek zwłoki według dni, albowiem płatnik widzi swój interes w punktualnem płaceniu podatku i jeżeli nawet wpadł w drobną zwłokę, kalkuluje, że opłaci mu się podatek zapłacić jaknajrychlej, bowiem z każdym dniem zyskuje na odsetkach a nie jak obecnie, gdy płatnik nie widzi dla siebie żadnego interesu w tem, czy płaci podatek następnego choćby dnia wzgl. parę dni po terminie płatności, czy też w miesiąc po terminie płatności.

Stąd też należałoby zdaniem naszem zastanowić się, wyciągnąwszy naukę z ogromnych zaległości podatkowych ostatnich lat, czy nie byłoby wskazanem w projektowanej ustawie w miejsce przepisu, że przy obliczaniu odsetek miesiąc zaczęty liczy się za cały, wprowadzić przepis, że odsetki liczy się za dni zwłoki, a przynajmniej, że odsetki liczy się w terminiach półmiesięcznych.

Zdajemy sobie dobrze sprawę, że obliczanie odsetek według dni jest dla administracji skarbowej więcej skomplikowane, jednak dla uproszczenia techniki obliczeniowej wprowadzić można gotowe tabele, podobne, jakiemi posługują się banki, a żadnych trudności nie będzie.

Spłata zaległości podatkowych listami zastawnemi.

W Dz. Ust. Nr. 109/34, poz. 965 ogłoszone zostało rozp. Min. Skarbu, w myśl którego wszelkie zaległości podatkowe w podatkach państwowych, powstałe przed dniem 1. I. 1933, mogą być spłacane 4½ % złotemi listami zastawnemi Banku Rolnego według ich wartości nominalnej z tem, że jednocześnie należy wpłacać gotówką reszty, pozostające po podzieleniu kwoty zaległości przez 100 oraz dodatki komunalne, kary za zwłokę i odsetki za odroczenie oraz koszty egzekucyjne.

Nadmienia się, że kurs tych listów wynosi około 70% wartości nominalnej przy bardzo silnych wahaniach.

Odrzucanie ksiąg handlowych.

Kwestja nieuzasadnionego odrzucania ksiąg handlowych przez władze skarbowe jest stale poruszana w Min. Skarbu przez organizacje gospodarcze.

Jak się wyjaśniło, instrukcja o postępowaniu wymiarowem, która ma być niebawem wydana przez Min. Skarbu, a o czem już pisaliśmy, ma zalecić odrzucanie ksiąg tylko w wypadkach i s t o t n e j ich wadliwości i niezgodności z zasadami rachunkowości wzgl. nierzetelności, pozbawiających te księgi siły dowodowej. Starania o wydanie okólnika, wyliczającego wadliwości istotne wzgl. nieistotne, nie doprowadziły do skutku, bo Ministerstwo uznało, że usterki trzeba oceniać indywidualnie. Udało się jedynie ustalić na konferencjach w Min. Skarbu, że obecnie ze skutkiem mogą być stosowane następujące środki obrony:

a) Można powołać się na biegłych na dowód tego, że prowadzone księgi odpowiadają wymogom prawidłowej rachunkowości a zatem mogą być podstawą wymiaru. Takie powołanie się na biegłych jest dopuszczalne i wskazane tak w odpowiedziach na t. zw. dekrety wątpliwości, jak zwłaszcza w odwołaniach. Wyroki N. T. A. ustaliły, że takie powołanie się na biegłych z imienia i nazwiska przez płatnika wymienionych z listy, sporządzonej przez właściwą Izbę P. - H., wiąże władze skarbowe.

b) Z powołaniem się na § 54 ustęp 3 rozporządzenia wykonawczego do ordynacji podatkowej można zwrócić się z zażaleniem na postępowanie władzy do Ministerstwa Skarbu, które wyraziło gotowość badania poważniejszych wypadków odrzucenia ksiąg nawet przez specjalnych delegatów, celem dokładnego ustalenia, czy odrzucenie ksiąg było słuszne.

Opłaty stemplowe od ugód sądowych.

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że od opłat stemplowych wolne są ugody, zawarte w sądowem postępowaniu spornem, o ile dotyczą one przedmiotu sporu. Od opłat stemplowych wolne są również układy w postępowaniu upadłościowem i układowem z wyjątkiem układów i ugód, powodujących przejście własności nieruchomości. Jeżeli ugody, zawarte w toku sporu sądowego, dotyczą nietylko przedmiotu sporu, lecz także innego przedmiotu, wówczas w odniesieniu do tego innego przedmiotu nie ma zastosowania przepis, zwalniający od opłaty stemplowej.

Wszelkie ugody, zawarte przed sądem w drodze t. zw. pojednania, przed wytoczeniem sądowego postępowania spornego, podlegają opłacie stemplowej.

Władze sądowe obowiązane są przesłać urzędowi skarbowemu odpisy wszelkich ugód i układów zawartych przed sądem.

Sprawy socjalne.

Gratyfikacje, a składki na ubezpieczenia i na fundusz pracy.

Na zapytanie jednego z przedsiębiorstw, czy gratyfikacje wypłacane pracownikowi z okazji naprzykład świąt są policzalne do stałego wynagrodzenia, podlegającego obowiązkowemu ubezpieczeniu, Związek Fabrykantów wypowiedział następujący pogląd, mogący interesować i inne przedsiębiorstwa:

Pracownicy umysłowi.

Ustawa scaleniowa, obowiązująca od dnia 1-go stycznia 1934 r., obejmuje, o ile chodzi o pracowników umysłowych, tylko ubezpieczenie *chorobowe* (dawn. Kasy Chorych) i *wypadkowe*. Miarodajnym w kwestji tego, jakie wynagrodzenie podlega zaliczeniu do wymienionych dopieroco dwóch działów ubezpieczeń, jest przepis art. 14 ustawy scaleniowej ustalający w punkcie 1-szym m. in. zasadę, że chodzi tu o

„wynagrodzenie pieniężne wraz z wszelkiemi dodatkami (procenty, tantjemy i gratyfikacje itp.) wypłacanemi na podstawie umowy lub zwyczaju w danem przedsiębiorstwie, jeżeli dodatki te trwale wpływają na wysokość wynagrodzenia, oraz wynagrodzenie za godziny nadliczbowe".

Komentarz radców Ministerstwa Opieki Społecznej Leontyny Frankowskiej i Eugenjusza Modlińskiego do ustawy scaleniowej wyjaśnia, co następuje:

„Wyliczone rodzaje dodatków podane są przykładowo. Dodatkami, zaliczanemi do zarobków, będą również premje, dodatki świąteczne, urlopowe, „bilansówki" itp. świadczenia pracodawcy,, jeżeli one wynikają z umowy, przepisów służbowych lub zwyczaju i jeżeli przytem dodatki te trwale wpływają na wysokość wynagrodzenia. *Nie są więc policzalne dochody sporadyczne, zależne każdorazowo i całkowicie od woli pracodawcy, jak naprzykład nadzwyczajne gratyfikacje, pomoc w razie choroby, niewynikająca z umowy itp.*

Jeżeli chodzi o dalszy wielki dział ubezpieczeń pracowników umysłowych (ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenie na wypadek braku pracy) to obowiązujący w tym względzie dekret Prez. Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych sprawę gratyfikacji i dodatków reguluje podobnie jak ustawa scaleniowa i odnośny przepis art. 11 wspomnianego dekretu brzmi:

„Do wynagrodzenia podlegającego zaliczeniu do ubezpieczenia, należy, prócz miesięcznej płacy stałej w gotówce, także udział w zyskach, wynagrodzenie w naturze i wszelkie inne wynagrodzenia, które ubezpieczony otrzymuje na podstawie przepisów prawnych, umowy lub zwyczaju, zamiast płacy lub obok niej".

Komentator dekretu, radca Ministerstwa Opieki Społecznej dr. Józef Pasternak zacytowany wyżej przepis zaopatrzył następującem objaśnieniem:

„Najsłabszym tytułem wynagrodzenia, uzasadniającym zaliczenie do ubezpieczenia, jest zwyczaj; *wynagrodzenie, nie wynikające z przepisów prawnych, z umowy lub zwyczaju, a przeto nie dające się przewidzieć, nie wchodzi pod uwagę do ubezpieczenia (nadzwyczajna renumeracja, gratyfikacja itp.")*.

Z pośród opłat ubezpieczeniowych, obowiązujących pracowników umysłowych, pozostają zatem jeszcze tylko opłaty na rzecz Funduszu Pracy i § 6 instrukcji Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 24 maja 1933 roku wyjaśnia m. in. w ustępie 1-szym, że

„podstawę wymiaru opłaty przypadającej od pracowników stanowi suma bez uwzględnienia jakichkolwiek potrąceń każdorazowo przypadającego do wypłaty uposażenia służbowego, *stałego wynagrodzenia* za najemną pracę, emeryturę, renty i zaopatrzenia."

Z przytoczonej instrukcji wynika jasno, że podstawą wymiaru opłat na rzecz Funduszu Pracy jest tylko *stałe wynagrodzenie*, a nie żadne okolicznościowe, nadzwyczajne, niestałe, sporadyczne i nieprzewidziane dodatki.

Pracownicy fizyczni.

Ustawa scaleniowa obejmuje, o ile chodzi o pracowników fizycznych, poza oddzielnem ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia oraz opłatami na rzecz Funduszu Pracy wszystkie rodzaje ubezpieczeń a więc chorobowe, wypadkowe i emerytalne. Miarodajnym tu jest przepis art. 14 ustawy scaleniowej, przytoczony już we wstępie przy omawianiu ubezpieczenia chorobowego i wypadkowego pracowników umysłowych, jak również miarodajnym jest komentarz według którego „nie są policzalne dochody sporadyczne, zależne każdorazowo i całkowicie od woli pracodawcy jak naprzykład nadzwyczajne gratyfikacje".

O ile chodzi o opłaty od pracowników fizycznych na rzecz Funduszu Pracy, to, miarodajnemi w tym względzie są wyjaśnienia, które podaliśmy wyżej dla pracowników umysłowych.

Z pośród ubezpieczeń, obowiązujących pracowników fizycznych pozostaje jeszcze do omówienia ubezpieczenie na wypadek bezrobocia. Art. 7 ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia przewiduje, że „podstawą do wymiaru składek jest faktyczny zarobek".

Aczkolwiek brak jakichkolwiek przepisów i wyjaśnień, co się uważa za faktyczny zarobek w rozumieniu tej ustawy, to jednak jesteśmy zdania, że przytoczo-

ny przepis należy rozumieć tak samo jak to pojmuje ustawa scaleniowa i nie doliczać do zarobków stałych, sporadycznych i zależnych każdorazowo od woli pracodawcy dodatków.

Kolejna analiza wszystkich działów ubezpieczeń, uregulowanych odrębnemi ustawami przy rozpatrywaniu omawianego zagadnienia jest konieczna albowiem kryterjum wynagrodzenia za najemną pracę i kryterjum zarobku jest w każdej z ustaw potraktowane odmiennie.

Podsumowanie analizy wszystkich przepisów obowiązkowych ubezpieczeń dla pracowników umysłowych jak i robotników uprawnia w każdym razie do ogólnego stwierdzenia, że jeśli gratyfikacja wypłacona np. z okazji świąt lub sporządzenia bilansu nie była przewidziana w umowie o pracę, lub nie było o niej mowy przy ustalaniu warunków płacy, i jeżeli nie opiera się na prawie zwyczajowem, istniejącem w danem przedsiębiorstwie, to znaczy jeżeli pracodawca nie ma obowiązku wypłacania jej i gdyby jej naprzykład nie wypłacił, to pracownik nie mógłby mieć podstawy prawnej do upomnienia się o nią, i jeżeli wreszcie gratyfikacja taka nie wpływa trwale na wysokość wynagrodzenia ,to znaczy nie jest wypłacana za jakiś ściśle określony okres czasu i stale w tych samych okresach, to od takiej gratyfikacji nie opłaca się żadnych składek ubezpieczeniowych.

Powyższe wyjaśnienie nie przesądza jednak sprawy podatku dochodowego, który uwzględnić należy zawsze przy wypłacie wszelkich gratyfikacyj i innych dodatków.

Świadczenia na rzecz Funduszu Pracy.

Wedle Dz. U. Nr. 110 (poz. 978) rozporządzenie z dnia 31 marca 1933 r. o świadczeniach na rzecz Funduszu Pracy uległo niektórym zmianom: m. in. ustalono, co następuje: kwoty potrącone przez pracodawców należy wpłacić do Funduszu Bezrobocia na jego rachunek czekowy w PKO. do dnia 20-go miesiąca następującego po wypłacie, jeżeli zaś chodzi o zakłady górniczo - hutnicze, do dnia 25-go tegoż miesiąca; równocześnie należy złożyć właściwemu Zarządowi Obwodowemu Funduszu Bezrobocia deklarację zawierającą dokładne obliczenie opłat oraz stwierdzając, ile, z jakiego tytułu i za jaki okres czasu opłaty są uiszczane.

W sprawie ubezpieczenia chałupników.

Według ostatnich wiadomości, Izba Ubezpieczeń Społecznych powzięła pewne zasadnicze decyzje, dotyczące szeregu wątpliwych kwestyj w sprawie ubezpieczenia chałupników przyczem szczegóły jeszcze nie są znane, ale wiadomo tylko, że ogólna tendencja idzie w kierunku bardzo rygorystycznego stosowania ustawy i możliwie jaknajbardziej rozszerzającej jej interpretacji.

Różne.

Nowe działy produkcji.

Firma „Primalit" zakład chemiczny w Cieszynie, zajęła się ostatnio wyrobem sztucznej żywicy w plastycznej formie. Sztuczna żywica w plastycznej formie zwalnia fabryki trudniące się produkcją artykułów ze sztucznej żywicy od prasowania dotychczas używanej sztucznej żywicy w proszku i daje możliwość przeróbki płyt, bloków, sztab, rur i przedmiotów o innych kształtach ze sztucznej żywicy.

Firma „Lignoza" Sp. Akc. w Katowicach, ul. Dworcowa 13 przystąpiła od kilku miesięcy w swej fabryce w Krywałdzie na Górnym Śląsku do wyrobu t. zw. sztucznych mas plastycznych, odpowiadających składom masom znanym m. in. pod opatentowaną nazwą bakelitu.

Największe polskie wytwórnie sprzętu elektrotechnicznego i galanteryjnego już pobierają znaczne ilości tych mieszanek i są z nich zadowolone.

Sp. Akc. „Kijewski, Scholtzke i Ska" w Warszawie przystąpiła do produkcji strąconego węglanu wapnia. Produkt ten doniedawna sprowadzany wyłącznie z zagranicy, używany jest m. in. w znaczniejszych ilościach w przemyśle kosmetycznym i farmaceutycznym. Podjęcie produkcji tej pozwoli na całkowite zaniechanie importu strąconego węglanu wapnia.

Nowe opłaty za dozór kotłów parowych.

W Nr. 24 „Życia Gospodarczego" z roku ubiegłego podaliśmy wiadomości o zamierzonem wprowadzeniu z dniem 1 stycznia 1935 r. nowej, jednolitej dla trzech obszarów państwa, kontrolowanych przez Stowarzyszenia Dozoru Kotłów w Warszawie, Poznaniu i Katowicach, taryfy za dozór kotłów.

Nr. 1 Dziennika Ustaw z roku bieżącego przyniósł już rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, zawierające nową taryfę za dozór kotłów, należących do właścicieli prywatnych, zlecony Stowarzyszeniom Dozoru. Taryfę za dozór kotłów, należących do członków Stowarzyszeń Dozoru Kotłów, uchwalają Stowarzyszenia same.

TABLICE EMALJOWANE

informacyjne i ostrzegawcze

PLAKATY REKLAMOWE

w pięknem solidnem wykonaniu, odporne na wpływy atmosferyczne wykonuje

EMALJERNIA i WYTŁACZALNIA

inż. LEON BYTNER

POZNAŃ, Wrzesińska 2.

Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc.

Rok założenia 1886

Centrala: Poznań - Plac Wolności 15 — Oddziały we wszystkich większych miastach Polski

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości

Czekolady cukry i kakao

Sp. Akc.

„GOPLANA"

w Poznaniu

słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

ERBEDONT

Shampoo

ŚNIEG TATRZAŃSKI

czyści pielęgnuje i upiększa włos

FALKIEWICZ - POZNAŃ

ZAŁ. 1911 W PARYŻU

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzelowa 2a
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.